

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Obdo/22/2016
Identifikačné číslo spisu:	2109203015
Dátum vydania rozhodnutia:	31.05.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Hullová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:2109203015.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: GDS-Michelangelo, s.r.o., Matúškovo 548, zastúpeného advokátom JUDr. Stanislavom Schubertom, CSc., Vánsovej 2, Bratislava proti žalovanému Samsung Display Slovakia, s.r.o., Voderady 401, zastúpenému spoločnosťou Čarnogurský ULC, s.r.o., P.O.Box 21, Tvarožkova 5, Bratislava, IČO: 35 975 016, o zaplatenie 104.835,02 eur s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Trnava č. k. 15Cb/65/2009, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Trnave č. k. 21Cob/24/2015 - 414 zo dňa 27. októbra 2015, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Trnave č. k. 21Cob/24/2015 - 414 zo dňa 27. októbra 2015 z r u š u j e a vec mu v r a c i a na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Okresný súd Trnava rozsudkom z 03. októbra 2014 č.k. 15Cb/65/2009 - 354 rozhodol tak, že zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi 104.835,02 eur s úrokom z omeškania vo výške 11 % ročne od 16.08.2008 do zaplatenia.

Súd prvého stupňa prvým rozsudkom zo dňa 27.01.2011 č.k. 15Cb/65/2009 - 175 zamietol návrh žalobcu. Zistil, že medzi účastníkmi konania došlo k uzatvoreniu platnej zmluvy o dielo, pričom samotné dielo malo byť vyhotovené z látky - šponovacieho baneru. Žalovaný vadu materiálu nevytýkal ani pri inštalácii diela ani v podanom odpore, ale začal ju vytýkať až neskôr. Časť diela (logo) bola zo strany žalobcu vyhotovená v dňoch 31.01.2008 a 07.02.2008 inštalovaná. V prípade prvej inštalácie, bolo logo zvesené z dôvodu zistených väd - zlého napnutia látky a pokriveného hliníku, čo potvrdil aj samotný žalobca a zaviazal sa ich odstrániť. V prípade druhej inštalácie došlo k zveseniu loga na základe žiadosti odporcu z dôvodu dobrých obchodných vzťahov. Súd prvého stupňa síce nemal preukázané, či vady diela boli žalobcom riadne odstránené a či dielo bolo zhotovené riadne, vzal však do úvahy skutočnosť, že žalobca dielo zvesil a z jeho strany nedošlo k riadnemu odovzdaniu diela v zmysle § 555 ods. 1 Obchodného zákonníka (ďalej len ObZ), keďže tak akceptoval vytknuté vady zo strany žalovaného. Súd prvého stupňa mal za preukázané, že žalovaný vyzval žalobcu na odovzdanie diela listom zo dňa 08.07.2008, ktorý žalobca prevzal dňa 10.07.2008, a v ktorom určil primeranú 5 dňovú lehotu na odovzdanie diela. Žalovaný upozornil žalobcu, že v prípade márneho uplynutia tejto lehoty odstupuje od predmetnej zmluvy v zmysle § 350 ods. 2 ObZ, keď odstúpenie nadobúda účinnosť nasledujúcim dňom

po uplynutí tejto lehoty. Keďže zo strany žalobcu nedošlo k odovzdaniu celého diela v tejto dodatočne primeranej lehote, došlo zo strany žalovaného k platnému odstúpeniu od predmetnej zmluvy o dielo v zmysle § 350 ods. 2 ObZ a na základe tejto úvahy súd vo svojom prvom rozhodnutí žalobu zamietol. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací uznesením č.k. 21Cob/105/2011-249 zo dňa 31.05.2012 napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Uviedol, že konštatovanie súdu prvého stupňa o existencii väd diela pri jeho opakovanej inštalácii sú predčasné a nemožno preskúmať ani splnenie podmienok pre odstúpenie objednávateľa od zmluvy po márnom uplynutí dodatočnej lehoty na plnenie. V súvislosti s konštatovaním platného odstúpenia od zmluvy v zmysle § 350 ods. 2 ObZ pri nedodržaní dodatočne primeranej lehoty na plnenie súd prvého stupňa neuviedol, ktorý „riadny“ termín plnenia považoval zmluvnými stranami za dohodnutý, a ak za tento považoval termín „do konca roka 2007“, neuviedol, ako vyhodnocoval následné opakované plnenia - inštalácie diela žalobcom, realizácia ktorých nebola medzi účastníkmi sporná, a prečo v prípade (preukázania) vadného plnenia neaplikoval ustanovenia zákona upravujúce nároky z väd diela.

Po vrátení veci súd prvého stupňa vykonal ďalšie dokazovanie. Uzavrel, že medzi žalobcom a žalovaným vznikol záväzkovo právny vzťah zo zmluvy o dielo momentom, kedy žalovaný e-mailom zaslal žalobcovi objednávku na výrobu loga Samsung s LED zdrojom svetla - 8 metrov a písmen SAMSUNG LCD s led zdrojom svetla o výške štyroch metrov, čo bolo dôsledkom cenovej ponuky žalovaného. Medzi účastníkmi konania bolo sporné, z akého materiálu sa malo dielo vyhotoviť, ako aj lehota na zhotovenie a dodanie diela. Z výpovede svedkov U. Z. a O. K. dospel súd prvého stupňa k záveru, že dielo malo byť zhotovené z hliníkovej konštrukcie a látky - baneru, čo ani žalovaný nenamietal ani pri prvej ani pri druhej inštalácii loga, pričom pri prvej inštalácii loga dňa 31.01.2008 vytkol ako vadu diela to, že látka nie je riadne napnutá, nie však to, že by dielo nebolo vyhotovené z akrylátu tak, ako údajne požadoval. Žalovaným tvrdená skutočnosť, že celé dielo sa malo vyhotoviť z plastu (akrylátu), tak ostala len v rovine tvrdenia. Ohľadom lehoty, v ktorej malo byť dielo zhotovené, mal súd prvého stupňa preukázané, že účastníci konania si síce v e-mailovej korešpondencii dohodli, že najprv sa vyrobí logo Samsung a to do 31.12.2007 a následne sa vyrobí aj nápis Samsung LCD, avšak z vyjadrení účastníkov, ako aj svedkov, mal súd zároveň preukázané, že účastníci konania sa následne ústne dohodli ešte v mesiaci december na dodaní diela dňa 31.01.2008 vzhľadom na poveternostné podmienky, čo žalovaný nenamietal ako omeškanie žalobcu s dodaním diela. Žalobca sa domáhal zaplatenia ceny diela z dôvodu, že dielo pre žalovaného riadne zhotovil, avšak žalovaný dielo neprevzal, čím sa dostal do omeškania. Súd prvého stupňa mal preukázané, že po druhej demontáži diela žalobca niekoľko krát vyzval žalovaného na prevzatie diela a žiadal žalovaného o poskytnutie potrebnej súčinnosti na inštaláciu diela a povolenie vstupu do areálu pre ľudí aj techniku, avšak žalovaný prestal komunikovať. Mal za to, že neobstoja tvrdenia žalovaného, že žalobca dielo pre žalovaného nezhotovil riadne, keďže žalovaný žalobcovi pri druhej inštalácii nevytkol žiadne vady a následne neposkytol žalobcovi súčinnosť potrebnú na inštaláciu diela. Súd prvého stupňa uzavrel, že ak žalovaný vyzval žalobcu na odovzdanie diela listom zo dňa 08.07.2008, ktorý žalobca prevzal dňa 10.07.2008, a v ktorom určil 5 dňovú lehotu na odovzdanie diela s tým, že v prípade márneho uplynutia tejto lehoty odstupuje od predmetnej zmluvy v zmysle § 350 ods. 2 ObZ, keď odstúpenie nadobúda účinnosť nasledujúcim dňom po uplynutí tejto lehoty, s následnou reakciou žalobcu, že dielo je schopný v uloženej lehote dodať, má ten dôsledok, že odstúpenie od zmluvy o dielo sa javí ako účelové. Zo strany žalovaného tak nedošlo k účinnému odstúpeniu od zmluvy o dielo, pričom žalobca preukázal, že žalovaný po tom, čo žiadal bez uvedenia dôvodu demontovať dielo pri druhej inštalácii, prestal so žalobcom komunikovať, a napriek opätovným výzvam odmietal dielo prevziať. Keďže žalovaný neposkytol spolupôsobenie potrebné na to, aby žalobca mohol splniť svoj záväzok, pričom dielo bolo vyhotovené v celom rozsahu, žalobcovi vznikol nárok na zaplatenie odmeny, ktorú mu súd prvého stupňa spolu s príslušenstvom priznal.

Na základe odvolania žalovaného rozhodol odvolací súd tak, že rozhodnutie súdu prvého stupňa potvrdil. Konštatoval, že súd prvého stupňa vykonal vo veci dokazovanie v dostatočnom rozsahu, vykonané dôkazy vyhodnotil logicky a vecne správne a z nich prijaté skutkové i právne závery formuloval jasne a zrozumiteľne. Za správne považoval ustálenie otázky, z akého materiálu malo byť dielo zhotovené, keď vychádzal najmä z výpovedí svedkov a prihliadol aj na skutočnosť, že pri prvej inštalácii loga žalobcovi použitie hliníkovej konštrukcie a látky (ale ani nesprávny tvar písma loga či farba loga) nebolo vytknuté a nebola požadovaná žiadna náprava, pričom vady, ktoré dielu vytknuté boli, bolo možné odstrániť priamo

na mieste inštalácie. Žalobca poprel akúkoľvek reklamáciu väd loga opakovane inštalovaného dňa 07.02.2008, pripustil iba to, že mu svedok dodatočne po demontáži oznámil výhrady voči tvaru písmena G a voči použitému odtieňu modrej farby, avšak s tým, že nebola vznesená žiadna konkrétna požiadavka na tvar tohto písmena a na odtieň modrej farby. O reklamovaní diela v súvislosti s druhou inštaláciou loga žalovaný nepredložil žiaden dôkaz, pričom samotné výhrady žalovaného voči spôsobu zhotovenia nie sú dôkazom o tom, že dielo skutočne vady vykazovalo, a ich existenciu nemožno vyvodzovať ani z porovnania predloženej fotodokumentácie. Podľa odvolacieho súdu samotný odvolateľ výpoveď svedka vo svojom odvolaní použil na podporu svojich tvrdení, avšak v skreslenej forme. Neboli preukázané ani vady loga pri jeho druhej inštalácii a odvolací súd tu zdôraznil, že dôkazom o existencii väd nemôže byť samotná demontáž loga, ktorú žalobca vykonal na základe požiadavky žalovaného. Odvolací súd sa vyjadril aj k ostatným odvolacím námietkam a tieto vyhodnotil ako nedôvodné.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podal včas dovolanie žalobca. Žiadal, aby dovolací súd zrušil rozsudok Krajského súdu v Trnave a vrátil vec odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Pripustnosť dovolania odôvodnil tým, že postupom odvolacieho súdu bola žalovanému odňatá možnosť konať pred súdom podľa § 237 ods. 1 písm. f) O. s. p. a dovolanie odôvodnil tým, že podľa § 241 ods. 2 písm. a) O. s. p. v konaní došlo k vade uvedenej v § 237 ods. 1 písm. f) OSP a žalovanému ako účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom a podľa § 241 ods. 2 písm. c) O. s. p. rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Poukázal na to, že vo svojom prvom rozhodnutí prvostupňový súd najskôr návrh žalobcu v celom rozsahu zamietol a po zrušení jeho rozhodnutia odvolacím súdom rozhodol priznaním uplatneného nároku. Odňatie možnosti konať pred súdom vidí v tom, že odvolací súd rozhodol o odvolaní bez nariadenia pojednávania, pričom však žalovanému nikdy nebolo doručené vyjadrenie žalobcu k jeho odvolaniu. Pri nenariadení odvolacieho pojednávania tak bol porušený princíp rovnosti účastníkov konania, keďže žalovaný sa o existencii vyjadrenia dozvedel až z odôvodnenia napádaného rozsudku odvolacieho súdu. V argumentácii k pripustnosti dovolania uviedol poukaz na nález ÚS SR č. k. I. ÚS 77/2015 zo dňa 10. júna 2015, podľa ktorého bola nepochybne porušená jedna z požiadaviek spravodlivého súdneho procesu, a to kontradiktórnosť konania, keď sťažovateľovi nebolo umožnené zaujať stanovisko k vyjadreniu žalobcu k jeho odvolaniu. Takéto závery možno dovodiť aj z judikatúry EŠLP. Dovolať ďalej zosumarioval skutkový stav a poukázal na to, že za riadne splnenie predmetu zmluvy o dielo malo byť považované odovzdanie oboch častí diela, a to loga Samsung a písmen SAMSUNG LCD, pričom však prvá časť diela mala byť zhotovená do konca roka 2007 a žalobca túto lehotu nesplnil. Žalovaný sám následne žalobcovi poskytol dodatočnú lehotu na splnenie do konca januára a prvá inštalácia prvej časti diela prebehla dňa 31.01.2008. Keďže vykazovala zjavné vady (čo žalobca nerozporoval), jej inštalácia nebola ukončená. Následne bola časť diela opätovne inštalovaná na budovu žalovaného dňa 07.02.2008 a na pokyn žalovaného bola znova zvesená.

V dovolaní ďalej poukázal na už predložené tvrdenia ohľadom väd a nedostatkov vyhotoveného loga ako dôvodov odmietnutia dielo v jeho prvej časti prevziať. Následne nedošlo ani k odovzdaniu druhej časti. Nie je tak správny záver súdov nižšieho stupňa, že nedošlo k účinnému odstúpeniu žalovaného od zmluvy listom zo dňa 08.07.2008, kedy žalovaný vyzval žalobcu s určením 5 dní na odovzdanie diela, lebo zo strany žalovaného išlo o poskytnutie už tretej dodatočnej lehoty na plnenie. Žalobca v uvedenej lehote dielo neodovzdal, iba oznámil, že žiada poskytnutie súčinnosti pri jeho odovzdávaní, čo dovolať hodnotí ako účelové konanie. Dovolať vo svojom dovolaní obsírne zopakoval procesnú históriu prebiehajúceho sporu so zdôraznením svojich už v konaní prednesených argumentov. Uviedol, že žalobca sa nedomáhal neplatnosti odstúpenia od zmluvy a nepreukázal naliehavý právny záujem na takomto určení, teda prvostupňový súd nemohol ex offo rozhodnúť o neplatnosti odstúpenia odporcu. Podľa žalovaného žalobca neunesol dôkazné bremeno a nepreukázal, že by zmluvu neporušil a dielo vyhotovil riadne a dodal včas. Riadne zhotovené dielo v celom rozsahu nikdy nebolo riadne na prevádzku žalovaného inštalované. Podľa dovolateľa trpí rozhodnutie odvolacieho súdu základnými nedostatkami pri vyhodnocovaní námietok žalovaného a jeho závery nie sú právne správne. Poukázal na to, že hodnotením povahy doložených dôkazov (fotografií) odvolacím súdom v odôvodnení jeho rozhodnutia tento zmenil deklarovanie skutkového stavu, čo je samostatným dovolacím dôvodom. Ide o arbitrárne závery súdu, že dielo nevykazovalo vady, čo nie je možné vyvodiť z predloženej dokumentácie.

Podľa názoru dovolateľa odvolací súd konštatovaniami v odôvodnení svojho potvrdzujúceho rozsudku

de facto zmenil rozhodnutie prvostupňového súdu tým, že nad jeho rámec deklaroval skutočnosti súvisiace so skutkovým stavom. Poukázal na uznesenie ÚS SR zo dňa 06. mája 2010 pod sp. zn. II. ÚS 233/2010, podľa ktorého sťažovateľovi bola druhostupňovým súdom odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku v prípade, keď druhostupňový súd rozhodol na základe dôvodov odlišných od dôvodov, na základe ktorých rozhodol prvostupňový súd, a sťažovateľ sa teda po prvýkrát mal možnosť o týchto dôvodoch dozvedieť až z rozhodnutia druhostupňového súdu bez toho, aby mu predtým bola poskytnutá možnosť vyjadriť sa k nim, a súčasne tak všeobecné súdy nemali možnosť posúdiť, resp. vysporiadať sa s jeho argumentmi. V dovolaní poukázal aj na nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu, čo dovolateľ považuje rovnako za odňatie možnosti konať pred súdom, čo zakladá prípustnosť dovolania. Vytkol skutočnosti, s ktorými sa súd nezaoberal, hoci podľa dovolateľa bolo potrebné sa s nimi vysporiadať, a to skutočnosť, že v konaní nikdy nebolo preukázané vykonanie diela, že existujú rozpory vo výpovediach svedkov, že existujú vady Loga Samsung ako prvej časti diela, ďalej že nedošlo k zhotoveniu diela iným zhotoviteľom ako tvrdí žalobca a ďalšie skutkové okolnosti, ktoré odvolací súd nevyhodnotil. Napokon v dovolaní predložil právnu analýzu a právne posúdenie, ktoré malo byť vo veci podľa dovolateľa použité ako jediné správne, pričom za najvážnejšie považuje opomenutie aplikácie ust. ust. § 560 ods. 1 a 4 v spojení s § 420 ods. 3 a § 422 ods. 1 ObZ. Dovolateľ žiadal, aby dovolací súd rozsudok Krajského súdu v Trnave zo dňa 27.10.2015 č. k. 21 Cob/24/2015 - 414 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Žalobca sa k podanému dovolaniu vyjadril tak, že toto žiadal odmietnuť. Podľa žalobcu procesné dôsledky vyjadrenia k odvolaniu nemôžu znamenať porušenie súdnej ochrany a práva konať pred súdom. Poukázal na to, že Európsky súd pre ľudské práva opakovane dospel k záveru, že v dôsledku zrušenia právoplatného a záväzného súdneho rozhodnutia došlo k porušeniu Čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v prípadoch, v ktorých na základe procesného úkonu osoby odlišnej od strany konania, a to hoci aj na podnet tejto strany, došlo k zrušeniu právoplatného a záväzného súdneho rozhodnutia. Európsky súd pre ľudské práva sa v prípadoch, keď na základe podania generálneho prokurátora (resp. inej úradnej osoby), ktorý nebol subjektom konania, bolo právoplatné a záväzné rozhodnutie zrušené, vyslovil o marení celého súdneho konania, skončeného vydaním súdneho rozhodnutia, ktoré predstavovalo res iudicata.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§240 ods.1 O.s.p.), zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) a dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je dôvodné.

Najvyšší súd Slovenskej republiky skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému je prípustné.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci rozhodol odvolací súd rozsudkom. V zmysle ustanovenia § 238 O.s.p. platí, že ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, vydanému v tejto procesnej forme je prípustné, ak je ním napadnutý zmeňujúci rozsudok (§ 238 ods. 1 O.s.p.). Ak dovolanie smeruje proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, je prípustné len vtedy, ak odvolací súd v jeho výroku vyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože po právnej stránke ide o rozhodnutie zásadného významu, alebo ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 (§ 238 ods. 3 O.s.p.). Napokon dovolanie je prípustné aj proti rozsudku odvolacieho súdu, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného vo veci (§ 238 ods. 2 O.s.p.).

Žalovaným napadnutý rozsudok odvolacieho súdu nevykazuje znaky rozsudku uvedeného v § 238 ods. 1 až 3 O.s.p., pretože ním bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, pričom odvolací súd v ňom nevyslovil prípustnosť dovolania a nepredchádza mu ani rozhodnutie dovolacieho súdu, ktorým by bol

odvolací súd viazaný.

Najvyšší súd môže skúmať iba procesný postup nižších súdov (odvolacieho aj prvostupňového), avšak výlučne z toho hľadiska, či konanie pred týmito súdmi netrpí niektorou z väd uvedených v § 237 O. s. p. (tzv. vady zmätočnosti). V zmysle tohto ustanovenia je totiž dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak: a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Na tieto vady, ktoré v podstate zodpovedajú absencii niektorej z podmienok konania (procesných podmienok, len za splnenia ktorých môže súd konať vo veci), prihlíada dovolací súd z úradnej povinnosti, to znamená aj vtedy, keď neboli dovolateľom výslovne namietané, čo je záver, ktorý možno vyvodiť z druhej vety § 242 ods. 1 O. s. p. . Výskyt niektorej z týchto väd v konaní pred odvolacím súdom je vždy dôvodom na to, aby súd rozhodujúci o dovolaní, napadnuté rozhodnutie podľa § 243b ods. 1 O. s. p. zrušil a to prípadne spolu s rozhodnutím súdu prvého stupňa (§ 243b ods. 3 O. s. p.), ak sa preukáže, že aj jeho rozhodnutie (resp. konanie, ktoré mu predchádzalo) trpí niektorou z väd podľa § 237 O. s. p..

V prejednávanej veci dovolateľ výslovne namietal existenciu dovolacieho dôvodu podľa § 237 písm. f/ O. s. p. , v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak sa postupom súdu účastníkovi konania odňala možnosť konať pred súdom. Rozumie sa tým taký vadný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv, priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom obhajenia a ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Ak odvolací súd nesprávne odmietol odvolanie ako oneskorene podané, odňal tým účastníkovi možnosť konať pred súdom (R 23/1994). Odňal mu totiž možnosť brániť svoje práva alebo právom chránené záujmy v odvolacom konaní, keďže v prípade odmietnutia odvolania, odvolací súd rozhoduje bez toho, aby skúmal vecnú stránku napadnutého prvostupňového rozhodnutia, ako aj konania, ktoré mu predchádzalo.

Právo na súdnu ochranu, okrem Ústavy Slovenskej republiky (čl. 46 ods. 1), Listiny základných práv a slobôd (čl. 36 ods. 1) a Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (čl. 6 ods. 1), zabezpečujú a vykonávajú aj jednotlivé ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku (napr. § 41 O.s.p., § 123 O.s.p., § 115 O.s.p. a pod.).

Po oboznámení sa s predloženým spisovým materiálom dospel dovolací súd k záveru, že k vytýkanému pochybeniu v konaní pred odvolacím súdom skutočne došlo. Žalovaný namietal porušenie práva na spravodlivý proces tým, že mu súd nedoručil vyjadrenie žalobcu k odvolaniu žalovaného.

V zmysle § 18 O.s.p. majú účastníci v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie a súd je povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv.

Z obsahu spisu vyplýva, že vyjadrenie žalobcu k odvolaniu žalovaného zo dňa 13.02.2015, ktoré bolo doručené Krajskému súdu Trnava dňa 17.02.2015 (č. l. 406), skutočne nebolo doručené žalovanému.

Právo účastníkov konania na doručenie procesných vyjadrení ostatných účastníkov treba považovať za súčasť práva na spravodlivý proces. Nedoručenie vyjadrenia účastníka konania druhému účastníkovi konania vytvára stav nerovnosti účastníkov v konaní pred súdom, čo je v rozpore s princípom kontradiktórnosti konania a rovnosti zbraní ako súčasť práva na spravodlivý proces. Keďže v danej veci vyjadrenie žalobcu nebolo doručené žalovanému, treba konštatovať, že v tejto súvislosti nebolo možné odvolacie konanie považovať za spravodlivé.

Už v uznesení Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4 Cdo 204/2011 z 28. júna 2012 dovolací súd poukázal na

to, že význam požiadavky, aby bolo vyjadrenie k odvolaniu zaslané všetkým účastníkom konania, spočíva v potrebe zabezpečenia, aby procesné strany mali vieru vo výkon spravodlivosti a aby im nebola odopretá možnosť vyjadriť sa ku skutočnostiam, ktoré by mohli ovplyvniť rozsudok súdu. Bolo povinnosťou odvolacieho súdu, aby pred svojím rozhodnutím o odvolaní, o ktorom rozhodoval bez nariadenia pojednávania v zmysle § 214 ods. 2 O.s.p., poskytol odvolateľom možnosť vyjadriť sa k písomnému podaniu ďalšieho účastníka (vyjadreniu k odvolaniu).

Základná úprava doručovania listín v odvolacom konaní je upravená v ust. § 209a ods. 1 O. s. p., ktorý výslovne ukladá súdu prvého stupňa, aby v prípade, že nejde o prípad uvedený v § 209 ods. 1 druhej vete, doručil bezodkladne podané odvolanie ostatným účastníkom, pričom zároveň ukladá povinnosť vyzvať účastníkov, aby sa k odvolaniu vyjadrili, pokiaľ odvolanie smeruje proti rozhodnutiu vo veci samej.

Povinnosť doručiť vyjadrenie k odvolaniu účastníka síce nie je povinnosťou zákonnou, avšak z ustálenej judikatúry najvyššieho súdu možno dospieť k záveru, že v dôsledku všeobecnej záväznosti rozhodnutí ESLP pre rozhodovanie všeobecných súdov v otázkach práva na spravodlivý proces (tu najmä vec *Trančíková vs. SR*), je v záujme zachovania princípu rovnosti zbraní povinnosťou súdu doručovať aj repliku k odvolaniu.

Najvyšší súd i ústavný súd opakovane vo svojich rozhodnutiach zdôrazňujú, že právo účastníkov konania na doručenie procesných vyjadrení ostatných účastníkov treba považovať za súčasť práva na spravodlivý proces. Nedoručenie vyjadrenia účastníka konania druhému účastníkovi konania vytvára stav nerovnosti účastníkov v konaní pred súdom, čo je v rozpore s princípom kontradiktórnosti konania a rovnosti zbraní ako súčasť práva na spravodlivý proces. Zároveň je takéto procesné opomenutie súdu hodnotené ako odňatie možnosti účastníkovi konať pred súdom (napr. uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 21. 10. 2010 sp. zn. 4 Cdo 141/2010, uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 9.8.2011 sp. zn. 5Cdo/92/2011, uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 20.10.2011 sp.zn. 5Cdo/115/2011, uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 9. 11. 2010, sp. zn. 5 Cdo 200/2010, uznesenie Najvyššieho súdu SR z 28. augusta 2014, sp. zn. 2 Cdo 209/2014).

V publikovanom judikáte R 8/2016 najvyšší súd formuloval aj podmienky relevantné pre doručovanie repliky tak, že vyslovil, že nevyhnutnou podmienkou zabezpečenia účinnej možnosti odvolateľa vyjadriť sa k úkonu protistrany svojou replikou je, že mu súd na toto vyjadrenie poskytne primeranú lehotu, ktorá nemôže byť kratšia ako päť dní. (Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 26. mája 2015 sp. zn. 3 Cdo 156/2014 (R 8/2016 publikované v Zbierke stanovísk NS SR a rozhodnutí súdov SR č. 1/2016)).

Od vyššie citovaných rozhodnutí najvyššieho súdu nemá dovolací súd dôvod odkloniť sa vo veci prejednávanej.

Výskyt niektorej z väd uvedených v § 237 O. s. p. zakladá v každom prípade prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu vydanému v takto postihnutom konaní; zároveň je ale tiež samostatným dôvodom, pre ktorý dovolací súd musí napadnuté rozhodnutie zrušiť (§ 243b ods. 1 O. s. p.), lebo takéto rozhodnutie nemožno považovať za správne. Ak súd nedoručil vyjadrenie k odvolaniu odvolateľovi, bolo konanie pred ním postihnuté vadou spočívajúcou v odňatí možnosti žalovaného konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p..

Uvedená procesná vada zakladá vždy prípustnosť dovolania a zároveň je aj dôvodom, pre ktorý musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie zrušiť, lebo rozhodnutie vydané v konaní postihnutom touto procesnou vadou nemôže byť považované za správne. Porušenie povinnosti doručiť účastníkovi konania vyjadrenie druhého účastníka k ním podanému odvolaniu má za následok vadu konania podľa § 237 písm. f/ O.s.p., pretože sa odníma účastníkovi možnosť uplatnenia procesného práva vyjadriť sa k úkonu druhého účastníka konania a odním sa mu tak právo na spravodlivý proces.

Dovolací súd preto uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec v rozsahu zrušenia vrátil Krajskému súdu v Trnave na ďalšie konanie (§ 243b ods. 1 O. s. p.), ktorý po náprave vo vadách doručovania opätovne vo veci samej rozhodne. V novom rozhodnutí rozhodne súd aj o trovách dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O. s. p.).

Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky rozhodol hlasovaním pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.